

5289
10.02.2020

- 25360

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 10.02.2020

Tulay HATIMOĞULLARI ORUÇ

HDP Adana Milletvekili

7 Şubat 2020'de kamuoyunu derinden sarsan intihar olayı basına yansımıştır. Adem Yarıcı, Hatay Valiliği önünde "Çocuklarım aç, iş istiyorum anlamıyor musunuz?" diyerek kendini yakarak hayatına son vermiştir. Ağabeyi Şerif Yarıcı, boyacılık yapan Adem Yarıcı'nın uzun süre iş bulamadığını ve 15 gün önce eşinden boşanan kardeşinin işsizlikten dolayı bedenini ateşe verdiğini söylemiştir. Kardeşinin 2 ay önce de Hatay Büyükşehir Belediyesi önünde iş için intihar girişiminde bulunduğunu, belediye yetkililerinin "Ocak ayında işe alacağız" diye söz verdiğini söyleyen ağabey Yarıcı, belediyenin sözünü tutmadığını ve kardeşinin bunalıma girip intihar ettiğini basınla paylaşmıştır.

Kasım 2019'da İstanbul'da ekonomik zorluklar ve borçlar nedeniyle birlikte yaşamlarına son veren dört kardeş olan Yetişkin ailesi ve Antalya'da evlerinde ölü olarak bulunan Şimşek ailesinin ardından tarafımda verilen soru önergesi maalesef henüz cevaplandırılmamıştır. Baba Şimşek, geride bıraktığı mektubunda maddi sıkıntı çektiğini, dokuz aydır çalışmadığını yazmış; çocukları ve eşini öldürerek ardından intihar etmişti. Mayıs ayında ise Gaziantep'te Belediye önünde işsizlik nedeniyle kendini yakarak hayatına son veren Eyüp Dal'ın ardından işsizlik-intihar ilişkisi üzerine verdiğimiz soru önergesi de aynı şekilde yanıtlanmamıştır.

Türkiye'deki ekonomik kriz nedeniyle artan yoksulluk, geçim sıkıntısı, işsizlik ve borç intihar oranlarını arttırmıştır. Hatay Valisi'nin dediği gibi "psikolojik sorunlar" ya da Ağrı AKP Belediye Meclis Üyesi'nin söylediği gibi "ucuz, siyasi manevra" ya da "mahrem konular" Türkiye'de yaşanan bu intiharların nedeni olmadığı gibi kişisel de değildir. Ekonomik krizin toplumdaki etkilerinden kaynaklanmaktadır. Ekonomik krizin derinleşmesi ile istihdam düşerek, işsizlik artmakta ve giderek yoksullaşan toplumda derin psikolojik etkiler yaratmaktadır. Türkiye'de yaşanan derin toplumsal sorunlar yurttaşların hayatını çok ağır etkilemekte ve bu sorunlara kalıcı, etkili ve doğru çözümler üretilmediği için insanlar son çare olarak yaşamlarına son vermektedir.

DİSK-AR Ocak 2020 İşsizlik Raporu'na göre; geniş tanımlı işsizlik 7 milyonun üzerinde ve "İşsizlik kronikleşirken, işsizler ümitsizleşiyor. Son bir yılda bir yıldan fazla süredir iş arayanların oranı yüzde 37, 9-11 aydır iş arayanların oranı yüzde 68 arttı. İş bulma ümidi kalmayanların sayısı yüzde 38 artarak 668 bine yükseldi." Sosyal olanaklardan yoksun, işsiz, ümidini kaybetmiş ve gelecek kaygısı yaşayan bireylerin içine düştüğü toplumsal travmayı azaltmanın/engellemenin yollarını bulmak için sosyal ve ekonomik acil önlemler alınmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'de yaşanan ekonomik krizin toplumda yarattığı derin izler insanları çaresizlik içinde bırakmakta, intihara sürüklemektedir. Bu konuda bir çözüm programınız olacak mıdır? Giderek artan intihar vakalarına karşı araştırma ve inceleme başlatacak mısınız?
2. Son 18 yılda toplam kaç kişi intihar etmiştir? İntihar sebepleri nedir? İntihar edenlerin yaş, cinsiyet ve mesleki durumları nedir?
3. İntihar edenlerin arasında işsizlik/geçim sıkıntısı/borçlar nedeniyle yaşamına son verenlerin sayısı ve yıllara göre dağılımı nedir?
4. Sosyal yardım konusunda yapılan araştırmalar; kamusal bilgilendirme ve tanıtımın yetersiz, başvuru sürecinin karmaşık, sosyal yardım almanın damgalayıcı olduğunu ve bu durumun yoksulların koşulları taşısa bile sosyal yardım başvurusunda bulunmasını engellediğini göstermektedir. Sosyal yardım sistemindeki bu unsurların değiştirilerek, sosyal yardım başvurularının artırılması için ilgili Bakanlıklarla birlikte çalışmalarınız olacak mıdır?
5. İntihar vakalarının toplumsallığı üzerine yoğunlaşılmalı, bu vakaların çoğalmaması için acil önlemler alınmalıdır. Tarafınızca bunun için atılan adımlar var mıdır?

6. Yurttaşların omuzlarındaki ekonomik yükün azaltılmasına dönük çalışmaların ilk adımı; uygulanan tüketim ekonomisi ve kamu yönetimindeki israflar nedeniyle artan bütçe açığının faturasının, yapılan çift haneli zamlar ve artırılan vergiler aracılığıyla tüketiciye kesilmesine son verilmesiyle olacaktır. Ve ekonomik krizin etkisinin TUIK tarafından açıklanan tek haneli enflasyon oranı ile örtülmek istenmesi yerine gerçek enflasyon oranları açıklanması ve buna göre planlamalar yapılması ikinci adım olacaktır. Bu konuda çalışmalarınız var mıdır? ^

7. İşsizlik tanımını “gerçek işsizlik” olarak; ‘ümitsiz işsizler’, yüzde 71’ini kadınların oluşturduğu ‘iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar’, ‘zamana bağlı eksik istihdam’ ve ‘mevsimlik çalışanları’ da kapsayacak şekilde değiştirmeye dönük çalışmalarınız var mıdır?

8. İşsizlik Sigortası Fonu’nun amacı dışında kullanılmaması işsizliğin etkileri için önemli olacaktır. İşsizlik Sigortasından yararlanmak için şart olan; son üç yılda 600 gün çalışma koşulunu azaltmak için çalışmalarınız var mıdır?

9. Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) “insana yaraşır iş” yaklaşımı temelinde ‘herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalı’ yükümlülüğünden hareketle ilgili Bakanlıkların bununla ilgili çalışmaları var mıdır? Varsa nelerdir? Yoksa neden yoktur?